

სამედიცინო შეცდომით გამოწვეული პასუხისმგებლობისას მორალური
ზიანის ანაზღაურების წესი და საფუძვლები

მარიამ ცინცაძე

*ნაშრომი წარდგენილია ილია სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამართლის
ფაკულტეტზე მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების
შესაბამისად*

ლექტორი - თათა ერქვანია

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2026

განაცხადი

როგორც წარდგენილი ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

მარიამ ცინცაძე

19/06/2026

/_____/

აბსტრაქტი

ადამიანის ჯანმრთელობის, პირადი ხელშეუვალობის, პატივის და ღირსების დაცვა სამართლებრივი სახელმწიფოსთვის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ასპექტია. სამედიცინო სფერო კი სწორედ ის მიმართულებაა სადაც ეს ყოველივე ერთიანად იყრის თავს. ექიმისა და პაციენტის ურთიერთობა საკმაოდ კომპლექსურია. ის დაფუძნებულია ურთიერთნდობაზე. სამედიცინო შეცდომის შედეგად მორალური ზიანი არის საკმაოდ სენსიტიური სფერო, სადაც უდიდეს როლს თამაშობს პაციენტის ფსიქო-ემოციური მდგომარეობა. ნაშრომში აღინიშნა, რომ არასწორმა ან არასათანადო მკურნალობამ, შესაძლოა გამოიწვიოს პირის, როგორც ფიზიკური, ისე ფსიქიკური ტკივილი, რომელიც საბოლოო ჯამში გამოიხატება, როგორც ქონებრივ, ისე არაქონებრივ ზიანში. უპირველეს ყოვლისა ნაშრომში განხილულ იქნა დელიქტის ზოგადი ცნება, სადაც გამოიკვეთა, რომ აუცილებელია კუმულატიურად არსებობდეს მართლსაწინააღმდეგო ქმედება, ზიანი, მიზეზშედეგობრივი კავშირი და ბრალი. შემდგომ ნაშრომში განხილულ იქნა არაქონებრივი ზიანის ანაზღაურების რამდენიმე კრიტერიუმი, კერძოდ, ფსიქიკური, სულიერი, შინაგანი ტანჯვა, ჯანმრთელობის მოშლის პერიოდი, სხეულის ან ჯანმრთელობის დაზიანების სიმძიმის, შრომისუნარიანობის დაკარგვის ხარისხი. ნაშრომით დადგინდა, რომ მორალური ზიანის ანაზღაურების უმთავრესი წინაპირობა არის დაზარალებულის შინაგანი ტანჯვა.

სამედიცინო შეცდომის შედეგად დამდგარი არაქონებრივი ზიანის ანაზღაურების წესისა და საფუძვლების გამოკვლევის მიზნით ნაშრომში გამოყენებულია თვისებრივი, დოქტრინალური, სისტემური, აღწერითი/მიმოხილვითი, დოგმატურ-სამართლებრივი, შეფასებითი, პრაქტიკის შესწავლის, შედარებითი-სამართლებრივი, ლოგიკური ანალიზის, შეფასებითი, განმარტებით/მიზეზშედეგობრივი და კრიტიკული კვლევის მეთოდები.

კვლევით გამოვლინდა, რომ მიზეზშედეგობრივი კავშირის მტკიცების ტვირთი ზიანსა და ექიმის ქმედებას შორის არის მოსარჩელე ანუ დაზარალებულ მხარეზე. ასევე, დადგინდა, რომ საქართველოში მიზეზშედეგობრივი კავშირის დადგენა ხდება საექსპერტო დასკვნის საფუძველზე, რომელსაც ადგენენ იმავე სფეროში მოღვაწე სხვა

ექიმები. ნაშრომით გამოიკვეთა, რომ განსახილველ შემთხვევაში სახეზეა საკანონმდებლო ხარვეზი, რადგან ეგრეთ წოდებული ექსპერტები არ ადგენენ ობიექტურ დასკვნებს იმ მიზეზით, რომ არ მოახდინონ კოლეგის დისკრედიტაცია. ნაშრომში რეკომენდაციის სახით აღინიშნა, რომ საჭიროა ექსპერტთა მაკონტროლებელი ორგანოს შექმნა, რათა მოხდეს მათ მიერ შექმნილი დასკვნების გადაკონტროლება.

კვლევით დადგინდა, რომ საქართველოში არ არსებობს მორალური ზიანის გამოთვლის მექანიზმი. ასევე, გამოვლინდა, რომ სასამართლოებს არ გააჩნიათ საერთო სტანდარტი. საბოლოოდ, კი გამოიკვეთა, რომ მათ მიერ მიღებული გადაწყვეტილებები არაპროგნოზირებადია. ნაშრომში აღინიშნა, რომ მორალური ზიანის ანაზღაურების გამოთვლისთვის არსებობს უკეთესი ბრიტანული და ბელგიური მეთოდი, სადაც სახეზეა წინასწარ განსაზღვრული ცხრილი, რომელსაც დამახმარე ხასიათი აქვს. კვლევაში რეკომენდაციის სახით აღინიშნა, რომ მიზანშეწონილია მოხდეს მოცემული ქვეყნების სამართლებრივ მოდელებთან მიმსგავსებული სისტემის დანერგვა. ნაშრომით, ასევე, დადგინდა, რომ საჭიროა საკანონმდებლო დონეზე მორალური ზიანის ანაზღაურების გამოთვლის მექანიზმის დანერგვა, რათა მოხდეს სასამართლო პრაქტიკის ჰარმონიზაცია და ერთიანი სტანდარტების ჩამოყალიბება.

საკვანძო სიტყვები: სამედიცინო შეცდომა, მორალური ზიანი, არაქონებრივი ზიანი, დელიქტი, ექსპერტი, საექსპერტო დასკვნა, მტკიცების ტვირთი, სასამართლოს პრაქტიკის ჰარმონიზაცია.

Abstract

Protection of human health, personal integrity, honor and dignity is one of the most important aspects of a legal state. The medical field is exactly where all of these comes together. The relationship between a doctor and a patient is quite complex. It is based on mutual trust. Moral damage resulting from medical malpractice is a rather sensitive matter , where the psycho-emotional state of the patient plays a major role. The thesis noted that improper or inappropriate treatment can cause a person both physical pain and mental distress , which ultimately manifests itself in both tort law and moral damage. Initially , the article discussed the general concept of tort, highlighting that the existence of an unlawful act, damage, a causal connection, and fault is required cumulatively for tort liability to be established. Further, the thesis discussed several criteria for compensation for moral damage, namely, mental, spiritual, internal suffering, period of health impairment, severity of bodily or health damage, degree of loss of working capacity. The thesis established that the primary prerequisite for compensation for moral damage is the victim's internal suffering .

In order to investigate the rules and grounds for compensation for non-pecuniary damage arising from medical malpractice, the thesis utilized qualitative, doctrinal, systematic, descriptive/review, dogmatic-legal, evaluative, practice study, comparative-legal, logical analysis, , explanatory/causal and critical research methods.

The research revealed that the burden of proving a causal connection between the damage and the doctor's actions lies with the plaintiff,. It was also found that in Georgia, causation is determined on the basis of expert opinions, issued by doctors working in the same field. The thesis revealed that in the case under consideration a legislative gap exists, as experts may not provide fully objective conclusions due to a reluctance to critically assess the actions of their professional colleagues. . The thesis recommended the establishment of a supervisory body to oversee the work and conclusions of experts. The research found that there is no mechanism for assessment of moral damage in Georgia. It was also revealed that the courts lack a uniform standard . Finally, it was revealed that judicial decisions are unpredictable. The thesis noted that the British and Belgian systems for the assessment of moral damages are more sophisticated, as they are based on predefined compensation tables. . The study recommended

that a system similar to the legal models of these countries be introduced. The thesis also found that it is necessary to introduce a statutory mechanism for the assessment of moral damages in order to harmonize judicial practice and ensure uniform standards..

Keywords: medical malpractice, moral damage, non-pecuniary damage, moral damages, tort law, expert, expert opinion, burden of proof, harmonization of judicial practice.